

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
végzése**

Az ügy száma: Pfv.V.20.720/2023/2.

A tanács tagjai: Dr. Bartal Géza a tanács elnöke
Dr. Cseh Attila előadó bíró
Dr. Csesznok Judit Anna bíró
Dr. Puskás Péter bíró
Szolnokiné dr. Csernay Krisztina bíró

A felperes: felperes1
(cím1)

A felperesek képviselője: Dr. Méhes László ügyvéd
(cím2)

Az alperes: alperes1
(cím3)

Az alperes képviselője: ügyvédi iroda
Ügyintéző: dr. Mancsiczky László ügyvéd
(cím4)

A per tárgya: Bérleti díj megfizetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: Alperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma: Győri Törvényszék
1.Gf.20.448/2022/7. számú ítélet

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma: Győri Járásbíróság
G.21.090/2021/47. számú ítélet

Rendelkező rész

A Kúria a felülvizsgálatot megtagadja.

A végzés ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felperes keresete és az alperes védekezése

[1] A felperes keresetében az alperes 4.151.000 forint és járulékai megfizetésére kötelezését kérte a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:331. § és 6:336. § alapján bérleti díj jogcímén.

[2] Keresete ténybeli alapjaként előadta, hogy az alperessel 2016. március 30-án bérleti szerződést kötött a felperesi kórház területén melegital automaták kihelyezésére és üzemeltetésére, amelyet két alkalommal módosítottak. A felperes a Covid-19 járványügyi helyzetre tekintettel a bérleti szerződésben meghatározott bérleti díj 50%-át egyoldalúan elengedte. A felperes 2017. január 5-én bérleti szerződést kötött az alperessel, amely alapján lehetőséget biztosított, hogy az alperes a felperesi kórház területén snack automatákat helyezzen ki és üzemeltessen. E szerződést a felek szintén két alkalommal módosították, és a járványügyi helyzet okán a felperes ennek keretében is elengedte a szerződés szerinti bérleti díj 50%-át. Az alperes egyik szerződés alapján sem tett eleget fizetési kötelezettségének. A perbeli szerződések 2021. január 31-én, a határozott idő elteltével megszűntek.

[3] Az alperes írásbeli ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Érvelése szerint a szerződések teljesítése lehetetlenné vált, így azok részben megszűntek, mégpedig olyan okból, amelyért egyik fél sem tartozik felelősséggel. A Covid-19 világjárvány miatt ugyanis a betegszám, a látogatószám és a vendégszám radikális csökkenésére tekintettel drasztikus mértékben csökkent az alperes automaták működéséből származó bevétele, emiatt nem tudta kitermelni azt a bérleti díjat, nem jutott hozzá ahhoz a bevételhez, amellyel kalkulált az árajánlat elkészítésekor, mert a világjárvánnyal, annak negatív következményeivel nem számolhatott. Az alperes megfizette a felperesnek a részben nem lehetetlenült szerződés ellenértékét, de a szerződést ezen felül nem teljesítette.

Az elsőfokú és a másodfokú bíróság ítélete

[4] Az elsőfokú bíróság ítéletével az alperest a keresettel egyezően marasztalta.

[5] A felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelem szempontjából releváns indokolása szerint a felperes a felek között létrejött szerződéseket nem vitásan teljesítette (biztosította az automaták kihelyezéséhez szükséges területet, a működésükhöz szükséges víz és villamosenergia vételi lehetőséget, az automaták környezetének tisztítását, a kommunális hulladék elszállítását), mellyel szemben az alperes csak részben tett eleget fizetési kötelezettségének. Rögzítette, köztudomású, hogy a bevezetett veszélyhelyzeti jogrend megváltoztatta a látogatási szabályokat, amelynek következtében a látogatók száma lecsökkent, fogyasztást csak az ott dolgozók és a betegek generáltak. Ebből és a beszerzett bizonyítékokból azt a következtetést vonta le, hogy a teljesítés nem vált lehetetlenné,

fogyasztás volt, még abban az esetben is, ha az jelentősen csökkent. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a szerződés részbeni lehetetlenülése kizárt, mert a szolgáltatás vagy lehetetlen vagy nem. Kiemelte: ha egy szolgáltatás később bekövetkezett ok miatt válik lehetetlenné, a szerződés megszűnik, amely jelen esetben nem állapítható meg. Rámutatott továbbá arra, hogy a korocég-lírúsv járvány (a madárinfluenzához hasonlóan) vis maior helyzetet eredményezett (BH 2014.147.), amely rövid időn belül drasztikus piaci változásokat okozott, azonban ennek nincs a szerződést fizikai, jogi okból lehetetlenné tevő jogkövetkezménye (Kúria Pfv.V.20.470/2020/4.).

[6] Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 383. § (2) bekezdés alapján, az indokok részbeni kiegészítése mellett helybenhagyta. Az elsőfokú bírósággal szemben azon az állásponton volt, hogy a szolgáltatás osztható jellegére tekintettel lehetséges a szerződés részbeni lehetetlenülése (ahogyan azt a Veszprémi Törvényszék az 1.Pf.20.103/2022/5. sz. ítéletében megállapította), de a perbeli esetet és a hivatkozott ítélet eltérő tényállása miatt nem lehet azonos módon megítélni. Amíg ugyanis a Veszprémi Törvényszék előtti ügyben voltak olyan automaták, amelyek a peresített időszakban már nem működtek, addig ilyen többlet tényállási elem a perbeli esetben nem volt, az alperes valamennyi automata működtetését folytatta. A perbeli szerződések részbeni lehetetlenülése ezért nem eredményezheti kizárólag az ellenszolgáltatás arányos csökkenését, hanem a lehetetlenüléssel érintett automaták vonatkozásában a szerződés megszűnését vonná maga után. A Ptk. 6:179. § (2) bekezdésben foglaltak alapján kiemelte – és ezzel az elsőfokú ítélet indokolását kiegészítette –, hogy az alperes a teljesítés lehetetlenné válásáról nem értesítette a felperest, ellenkezőleg, a felperes megkeresésére (miszerint a szerződést közös megegyezéssel szüntessék meg vagy módosítsák) az alperes saját üzleti kockázata körében – miután a felperes a bérleti díjat egyoldalúan 50%-kal csökkentette – döntött úgy, hogy valamennyi, szerződéssel érintett automatát tovább működteti.

A felülvizsgálati kérelem

[7] A jogerős ítélet ellen az alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben annak hatályon kívül helyezését és elsődlegesen – 954.730 forintot és járulékait meghaladóan – a keresetet elutasító döntés hozatalát, másodlagosan az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte. Megsértett jogszabályhelyként a Ptk. 6:63. § - 6:70. §, 6:179. § - 6:180. §, 6:336. § szabályait, továbbá a Pp. 279. § (1) bekezdését, 346. § (4) és (5) bekezdését, 275. § (1) bekezdését jelölte meg.

A felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelem

[8] A felülvizsgálat értékhatár miatti kizártsága okán az alperes külön beadványban a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmet is előterjesztett, amelyben kérte, hogy a Kúria a Pp. 409 § (2) bekezdés b) pont mindkét fordulata és (3) bekezdése alapján engedélyezze a jogerős ítélet felülvizsgálatát.

[9] Érvelése szerint a perbeli szerződések kapcsán tapasztalt jelentős fogyasztás csökkenés, amely a Covid-járvány, valamint az annak nyomán kialakult jogszabályi környezet, hatósági intézkedés sorozat és a felperesi rendszabályok miatt következett be, jól hasonlítható ahhoz, amikor nem használható a bérlő által a bérlemény, vagyis sokkal kevesebb potenciális fogyasztó tudta igénybe venni a bérleményben elhelyezett ital- és snack automatákat a perbeli időszakban, mint máskor. Ilyen körülmények között a Pp. 409. § (2) bekezdés b) pontjában rögzített jogkérdés különleges súlya és társadalmi jelentősége megköveteli a jogerős ítélet felülvizsgálatának kivételes engedélyezését. Azzal érvelt, hogy a jogerős ítélet sérti a Ptk. 6:63. § - 6:70. §-okban rögzített szabályokat, mert figyelmen kívül hagyta, hogy a perben álló felek jogviszonyát szabályozó szerződések az ajánlati felhívás és az alperes ajánlata, valamint annak felperes általi elfogadásával jött létre. Ez a jogkérdés – vagyis a peres felek két szerződésének létrejöttét megelőző jognyilatkozatoknak a felek szerződéseinek részévé válásával kapcsolatos jogkérdés – indokoltá teszi a felülvizsgálat engedélyezését, mert a Ptk. hivatkozott rendelkezéseinek figyelmen kívül hagyása a perben felmerülő lényeges jogkérdés. Kiemelte továbbá, hogy a Ptk. 6:63. § - 6:70. §-ai, illetve a 6:179. § - 6:180. §-ai szabályainak összefüggése körében a Kúria a korábbiakban még nem foglalt állást és különösen nem foglalt állást a Covid-járvány nyomán kialakuló lehetetlenülés tárgykörében, vagyis nem vizsgálta a szerződő feleknek az ellenszolgáltatás mértékében való megállapodására vonatkozóan azt, hogy a Covid-járvány miatti szerződés lehetetlenülés miként eredményezi az osztható szolgáltatások esetében a részleges lehetetlenülést. Hozzátette: különleges súlyú problémává emeli a perbeli jogvitát az, hogy az ital- és snack automata szolgáltatás osztható jellegét automatánként kell-e vizsgálni, vagy a cég által rögzített adatok alapján állapítható meg az egyes automatákra irányuló szolgáltatás osztható jellege és ennek folytán a részleges lehetetlenülés. Álláspontja szerint mindez nemcsak a Pp. 409. § (2) bekezdés b) pontjában rögzített különleges súlyú jogkérdés tárgykörében vizsgálendő, hanem nyilvánvalóan rendkívüli társadalmi jelentősége van annak a körülménynek, hogy a peres felek jogvitájában miként értékelendő az a tény, hogy a 2021. január 31-ig hatályban lévő peres felek közötti szerződéseket nem mondta fel a felperes, hanem fenntartotta ezeket, az ő szolgáltatását igénybe vették a dolgozók és a betegek, ezért megállapítható, hogy elvárta a felperes az alperesi teljesítést a jogviszony teljes futamideje alatt.

[10] Érvelése értelmében a felülvizsgálat kivételes engedélyezését indokolja annak társadalmi jelentősége is, hogy az igazságszolgáltatás miként értékeli azt a tényt, miszerint a kétféle automata szolgáltatás osztható jellegének megállapítását minden kétséget kizáróan lehetővé teszi a közhiteles cég nyilvántartás, amely egyenként rögzíti az adagfogyásokat. Az alperes jogi álláspontja szerint a szolgáltatás részleges lehetetlenülése, valamint a Ptk. 6:142. § második mondatában lévő szabályok (vis maior) alapján indokolt a perben a felülvizsgálat engedélyezése.

[11] Előadta, hogy a felülvizsgálat engedélyezését megalapozó okok a jogbiztonsággal kapcsolatba hozható kérdéseket vetnek fel, ezért a Kúria iránymutatása szükséges. Komoly jogi érdek fűződik ahhoz, hogy az Alaptörvényben garantált jogbiztonság ne kerüljön veszélybe, ezért a Pp. 409. § (2) bekezdés b) pont első fordulata alapján szükség van a felülvizsgálat engedélyezésére.

[12] A Pp. 409. § (3) bekezdésre hivatkozással előadta, hogy a jogerős ítélet a Kúria által közzétett BH 2014.174. és a Pfv.V.20.470/2020/4. számú eseti döntésekben rögzített jogi álláspontba ütközik, mert a jogerős ítélet a vis maior jogintézményét tévesen értelmezte. Szerinte a Kúria ezen döntéseivel az ő érvelésének jogi tartalma áll összhangban.

A Kúria döntése és jogi indokai

[13] A felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelem nem megalapozott.

[14] Mindenekelőtt a Kúria arra mutat rá, hogy a Pp. szabályozásában a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelem vizsgálata a Kúria előtti felülvizsgálati eljárásnak elkülönülő, önálló kérelemre induló eljárási szakasza, amelyet csak annak eredményessége esetén követ az eljárás felülvizsgálati kérelmen alapuló érdemi része (Kúria Pfv.VI.20.764/2020/3.).

[15] Az engedélyezés iránti kérelem kötelező tartalmi kellékeit a Pp. 410. § (2) bekezdése határozza meg. A megsértett jogszabály pontos megjelölése mellett az engedélyezés iránti kérelem tartalma attól függ, hogy a fél az engedélyezést milyen okból kéri [Pp. 410. § (2) bekezdés c) pont *ca)* - *cd)* alpontok]. Bármelyik tartalmi kellék hiánya a Pp. 410. § (4) bekezdése értelmében önmagában megalapozza a felülvizsgálat engedélyezése iránt előterjesztett kérelem érdemi vizsgálat nélkül történő visszautasítását, illetve kizárja az adott engedélyezési ok érdemi vizsgálhatóságát (Kúria Pfv.VI.20.057/2020/2.). Arra, hogy kizárt felülvizsgálat esetén a kivételes engedélyezés egyes okai mikor teljesülnek, a Kúria az egységes jogértelmezés és jogalkalmazás, a felek és jogi képviselőik eljárásának megkönnyítése érdekében meghozott, a felülvizsgálat engedélyezésével kapcsolatos egyes kérdésekről szóló 1/2021. (VII. 12.) PK véleményben (a továbbiakban: PK vélemény) adott iránymutatást.

[16] Amint arra már a Kúria több határozatában, így például a Pfv.V.21.294/2022/2., Gfv.V.30.561/2022/2., Gfv.V.30.562/2022/2. számú végzéseiben rámutatott, a Pp. 409. § és 410. § egybevetett tartalmából következően valamennyi engedélyezési ok – így a Pp. 409. § (2) bekezdés *b)* pont és a (3) bekezdés tekintetében is – alapvető törvényi feltétel, hogy a fél által az ügy érdemére kihatónak állított jogszabálysértés(ek) vizsgálata elvi jelentőségű jogkérdésben legyen szükséges. „Elvi jelentőségű jogkérdésnek” minősül minden olyan jogkérdés, amely egy jogszabály rendelkezésének értelmezésével, az alkalmazandó norma alapvető tartalmával és az ahhoz kapcsolódó esetleges jogkövetkezményekkel összefügg (PK vélemény 1. pont indokolása).

[17] Tekintettel arra, hogy a Pp. 409. § (1) bekezdése értelmében az ugyanezen jogszabályhely (3) bekezdése szerinti engedélyezési ok fennállta esetén – szemben a mérlegelési körbe tartozó többi engedélyezési okkal – a Kúria nem mérlegelheti, hanem köteles engedélyezni a felülvizsgálatot, a Kúria elsődlegesen a hivatkozott határozataitól jogkérdésben való eltérés kérdését vizsgálta, amivel összefüggésben az alábbiakat emeli ki.

[18] A Kúria a Pp. 409. § (3) bekezdése alapján a felülvizsgálatot akkor engedélyezi, ha a felülvizsgálati kérelemmel támadott ítélet a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben eltér, azaz a jogerős ítélet a Kúria által 2012. január 1-je után meghozott, a Bírósági Határozatok Gyűjteményében (a továbbiakban: BHGY) közzétett eseti határozatban kifejtettektől eltérő jogértelmezésen alapul (Gfv.30.454/2022/2., Pfv.20.782/2022/3., valamint a PK vélemény 5. pontja). Az erre az okra hivatkozó félnek egyértelműen azonosítható módon – az eltéréssel érintett határozatok ügyszámának pontos feltüntetésével – meg kell jelölnie, hogy a jogerős határozat álláspontja szerint melyik közzétett döntéstől tér el. Az eltérés megjelölésének konkrétan kell lennie, pontos jogértelmezésre vonatkozó álláspontnak kell ütköznie pontos jogértelmezésre vonatkozó állásponttal. Az engedélyezést kérő félnek be kell mutatnia azt a lényegi háttértényállást, a szükséges ügyazonosságot, ami az összehasonlítás alapfeltétele (Kúria Jpe.II.60.032/2022/5.). Ki kell munkálnia, hogy a támadott határozatot hozó bíróság konkrétan melyik jogszabályi rendelkezésre vonatkozó mely jogértelmezést hol nem tartotta

be, a felülvizsgálattal támadott határozat hol tért el jogkérdésben a Kúria közzétett jogértelmezésétől (Gfv.30.503/2022/2.).

[19] Az alperes engedélyezés iránti kérelme nélkülözi mindezek bemutatását: a precedensként hivatkozott határozatokból idézte az általa relevánsnak tartott részleteket, de ezt nem állította szembe a jogerős ítélet konkrét megállapításával, csak azt fogalmazta meg, hogy a jogerős ítélet a vis maior jogintézményét tévesen értelmezte és az elsőfokú ítélettel szembeni saját fellebbezését idézte, valamint annak érvelését adta elő, hogy az ő hivatkozása áll összhangban a Kúria határozatával. A felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelemben azonban a fentiek szerint kell bemutatni a jogerős ítélet és a precedens határozat valamely jogkérdésben való eltérőségét, ami azonban az alperes engedélyezés iránti kérelméből hiányzik.

[20] A Kúria rögzíti továbbá azt is, hogy a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelem tekintetében hiánypótlásra kizárólag akkor kerülhet sor, ha a kérelem alaki szempontból hiányos, tartalmi hiányosság esetén a Kúria nem bocsáthat ki hiánypótlásra felhívó végzést (PK vélemény 8. pont).

[21] A kifejtettekre tekintettel a Pp. 409. § (3) bekezdése szerinti engedélyezés feltételeinek fennállta nem volt megállapítható.

[22] A Kúria a felülvizsgálatot a Pp. 409. § (2) bekezdés *b)* pontja alapján a felvetett jogkérdés különleges súlyára figyelemmel egyebek mellett abban az esetben engedélyezi, ha a jogkérdés nagy számban előforduló új típusú ügyekben merült fel. A Kúria a felvetett jogkérdés társadalmi jelentőségére figyelemmel a felülvizsgálatot különösen akkor engedélyezi, ha a jogkérdés a jogalanyok széles körét érinti. Az alperes felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelme ezen ok kapcsán a Pp. 410. § (2) bekezdés *c)* pont *cb)* alpontja szerinti kötelező tartalmi elemeket nem elégíti ki, ugyanis az alperes által megjelölt kérdések a konkrét perbeli tényálláshoz kapcsolódnak, nélkülözve a megjelölt jogkérdések egyedi ügyön túlmutató különleges súlyának vagy társadalmi jelentőségének ismertetését, az engedélyezés iránti kérelmét az alperes csak magával az engedélyezési okkal („idem per idem”) indokolta. Megjegyzi a Kúria, önmagában a fél részére értelmezést igénylő kérdések felvetése nem alapozhatja meg a jogerős határozat jogereje kivételes feloldásának lehetőségét magában hordozó felülvizsgálat engedélyezését (Kúria Pfv.I.20.834/2019/2., Pfv.V.21.343/2022/2.).

[23] Mindezekre figyelemmel a Kúria a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmet egyik engedélyezési ok alapján sem találta megalapozottnak, ezért a felülvizsgálatot a Pp. 411. § (1) bekezdésének megfelelően eljárva, tárgyaláson kívül hozott végzésével megtagadta.

[24] A végzés elleni felülvizsgálatot a Pp. 407. § (1) bekezdés *d)* pontja zárja ki.

A határozat elvi tartalma

A Kúria közzétett határozatától jogkérdésben eltérésre alapított engedélyezés iránti kérelemben az eltérés megjelölésének konkrétan kell lennie, pontos jogértelmezésre vonatkozó álláspontnak kell ütköznie pontos jogértelmezésre vonatkozó állásponttal. Az engedélyezést kérő félnek be kell mutatnia azt a lényegi háttértényállást, a szükséges ügyszakosságot, ami az összehasonlítás alapfeltétele. Ki kell munkálnia, hogy a támadott határozatot hozó bíróság konkrétan melyik jogszabályi rendelkezésre vonatkozó mely

jogértelmezést hol nem tartotta be, a felülvizsgálattal támadott határozat hol tért el jogkérdésben a Kúria közzétett jogértelmezésétől.

A Kúria a felülvizsgálatot megtagadja, ha a fél engedélyezés iránti kérelme nélkülözi a megjelölt jogkérdések egyedi ügyön túlmutató különleges súlyának vagy társadalmi jelentőségének ismertetését.

Az alkalmazott jogszabályok

A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 409. § (2) bekezdés *b)* pont, (3) bekezdés, 410. § (2) bekezdés, 411. § (1) bekezdés

Budapest, 2023.augusztus 23.

Dr. Bartal Géza s.k. a tanács elnöke, Dr. Cseh Attila s.k. előadó bíró, Dr. Csesznok Judit Anna s.k. bíró, Dr.Puskás Péter s.k. bíró, Szolnokiné dr. Csernay Krisztina s.k. bíró